

ЗОРНИЦА

ЕВАНГЕЛСКО
ПЕРИОДИЧЕСКО
СПИСАНИЕ.

ГОД. 7.

ЦАРИГРАДЪ, ФЕВРУАРИИ 1871.

БРОЙ 2.

ВЪСПИТАНИЕ-ТО.

Що е добро възпитание? Много ся говори за възпитание-то. Кой знае що е това възпитание? Всяко дѣте въ училища-та по Българіи е въ тѣхъ за възпитание; дѣте-то желае да стане добръ възпитанъ челоуѣкъ. Но трѣба да ся научатъ най напредъ що е възпитание.

Да научи нѣкой ученикъ уроци-тъ си добръ, и да ся отличава въ всякъ наукъ койшто слѣдува, въ туй ли състон възпитание-то? Туй е часть, но не всичко на едно добро възпитание. Нѣкои си слѣдуватъ добръ до едно врѣме, а послѣ напушатъ науки-тъ и стиватъ лѣнниви. Други ученици има които додѣ сѣ въ училище-то добръ слѣдуватъ и ся отличаватъ между други-тъ, но като оставатъ училище-то, прѣстануватъ отъ трудове-тъ си и име-то имъ ся не чува вече.

Да знае нѣкой много книгъ; това ли е възпитание? Туй не е всичко. Възможно е нѣкой да има поватіе отъ много книги, а пакъ да е съвѣтъ невѣжа въ много потрібни нѣща. Познавахмы едѣкъ господжъ която знаеше много книги, но не знаеше сама да облича себе си както трѣба.

Да обработи нѣкой умъ-тъ си и да развие умственни-тъ си силы, и то не е възпитание, ако ся не обработятъ и нравственни-тъ начала, и ако ся не управяватъ чувства-та и пощевки-тъ на челоуѣка споредъ тѣзи начала.

И това е погрѣшка на мнозина въ тѣзи врѣмена на народно развитие и обща ревность къмъ учение-то. Мнозина смѣсватъ *учение-то* и *възпитание-то*, или

да речемъ по ясно, мечтаятъ че възпитание-то състон въ *знаніе-то*. До токозъ сѣ смѣсени и неограничени тѣзи думы въ Българскій языкъ штого каго пишешъ тѣи и употрѣбаваны тѣзи Български думы *учение* и *възпитание* сумѣваемы ся да ли ще можатъ повече-то отъ читатели-тъ да ги разумѣятъ или не. Разумѣя са нѣма читателъ да не знае що ще каже *учение*, но мыслимъ че по малко сѣ които сѣ мыслили за разлика-тъ што има дума-та *възпитание* отъ думъ-тъ *учение*, и да знають границы-тъ на тѣзи двѣ думы.

Мнозина мыслятъ че дума-та възпитание е равнозначителна съ думъ-тъ *отхрана*, само че отхрана была българска и възпитание славянска дума; но има една важна разлика между тѣзи думы.

Мнозина родители може да ся каже за тѣхъ че сѣ дали на дѣца-та си добръ отхранъ, ако и да сѣ были въ токозъ оскудны обстоятелства че не имъ е было възможно да дадѣтъ на дѣца-та си добро *възпитание*. Отхранили сѣ дѣца-та си добръ ще рече че сѣ ги хранили, обличали сѣ ги, и сѣ ги поучавали въ благоправіе какъ да ся докарватъ прѣдъ челоуѣци-тъ, но да речемъ че сѣ възпитали дѣца-та си добръ има по обширенъ смислъ; защото за да дадѣтъ добро възпитание въ този смислъ както, споредъ наше-то виѣніе и споредъ значеніе-то на съответствующи-тъ думы въ други языци, трѣба да бѣдѣтъ тѣзи родители или въ добро състояние отъ къмъ имотъ-тъ, или да живѣятъ въ таквази държавѣ дѣто съ общественно-то иждивеніе да има училища отъ най

долний-тъ до най горній-тъ степенъ о-творены равно за сиромасы-тъ и за богаты-тъ. Въ старий-тъ языкъ ако и дума-та *въспитувати* да е была въ употребеніе почти равно съ сегашвъ-тъ думъ *отхрещувамъ*, пакъ споредъ както направдуваніе-то на понятія-та между чловѣцы-тъ въ новы-тъ врѣмена е изыскувало, въ обработаніе-то на новы-тъ язицы, или новы думы да ся измыслятъ, или да ся въвождатъ отъ други язицы, или пакъ стары-тъ думы да приѣмътъ нѣкакво ограниченіе за да бѣдътъ по способны за точно-то изразяваніе на сегашны-тъ мысли и понятія, мыслимъ да е съгласно съ духъ-тъ на по добры-тъ писатели на Българскій языкъ да давамы особень единъ смислъ на думъ-тъ въспитаніе, за който ще говоримъ по пространно въ идущій-тъ брой.

СЛОВО ЗА ДѢЦА-ТА.

КНЯЗЬ НА МИРЪ.

(Продълженіе отъ брой 1-ий.)

Второ-то нѣщо което Исусъ като Князь на миръ, дава на послѣдователн-тъ си е *Миренъ правъ*.

Исусъ казва на всички-тъ сеоп, "Начѣте ся отъ мене, защото съмъ кроткъ." Прѣди да отиде отъ свѣтъ-тъ, Той каза на ученицы-тъ си: Миръ ви оставямъ; Мой-тъ миръ ви давамъ: (Юан. 14; 27.) Исусъ имаше самъ си единъ миренъ и кроткъ правъ, и ако нашій-тъ правъ не е подобень на Неговъ-тъ, то не можемъ да смъ Негови ученици. Тойзи правъ ако го има нѣкой, той става мъртворецъ между чловѣцы-тъ.

Имало едно врѣме едно малко сиромашко момче въ едно голѣмо училище. Облѣкло-то му было отъ много закърники и за това едно друго момче отъ него по голѣмо и на което родители-тъ му были по на състояніе, много го докачувало и всякой день му ся присивявало. Това много дотегнало на сиромашко-то момче и правяло животъ-тъ му въ училище-то да е много мъчителенъ. Страхъ го было да излѣзва въ врѣме-то на распусъ-тъ да играе съ други-тъ момчета, защото щомъ като го виждалъ мъчитель-тъ му и захващалъ да го мъчи съ присивякы-тъ си, и докѣчаванъ-та си. И така вмѣсто да ся наслаждава отъ врѣме-то на игра-тъ,

туй момче все сѣдяло скрито въ нѣкое жгаче (кюше) и прочитало книгъ или прѣговаряло уроцы-тъ си.

Единъ день като сѣдяло тѣй, слушало мъчитель-тъ си да казва на другари-тъ си: "Ахъ, сега, какво да правѣх азъ? защото побъркахъ мѣсто-то за урокъ-тъ въ исторіѣ-та, та изучихъ урокъ-тъ на друго мѣсто, пакъ сега нѣмамъ при мене книгъ, и какво ще направѣх? Като не зная урокъ-тъ ще загубѣх мѣсто-то си въ чинъ-тъ си."

Другари-тъ му му ся смѣяли само и завидвали му че былъ главатаръ въ чинъ-тъ си, и тога тѣ тайно ся развали че той сега ще падне долу като нѣма книгъ за да приготви урокъ-тъ си.

По сиромашко-то момче было стѣ съвсѣмъ другъ правъ. Послѣдователь было на Князь-тъ на миръ и имало миренъ правъ. Какво сторило то въ тойзи случай? Олишло при мъчитель-тъ си и му рекло, "Иване, нѣ ти моя та книга да ѣх имашъ колкото врѣме искашь. Ще ти помогна ако ищешь да научишь урокъ-тъ си добръ."

Ето благороденъ духъ! Бѣдѣте увѣрени, дѣца мои, че Иванъ не е докачилъ вече онова сиромашко момче или да му ся присивява че носяло таквызъ дрехы. Мирный-тъ правъ на онова момче побѣдилъ го и го направяло пріятель за прѣзъ всичкый-тъ имъ животъ.

Помийте туй второ нѣщо което Исусъ дава на свои-тъ, сирѣчь, миренъ правъ, и търсѣте да го имате.

(Сидува)

ПРИМѢРЪ НА ТРУДОЛЮБИЕ-ТО.

Трудолюбие-то и прилежаніе-то извършуватъ много славны дѣла. Ето любобытень примѣръ който показва какво може да ся сполучи чрѣзъ трудолюбие-то.

Единъ ученъ и благодѣтеленъ чловѣкъ въ градъ Хартфордъ въ Америкъ, Г-нъ Галлоде *), расхождалъ ся единъ день изъ градъ-тъ: завтекло ся до него едно

*) Той самий е былъ благодѣтельный и искусный-тъ учитель за глухонѣми-тъ дѣца. Вѣроятно всички-тъ наши читатели ся чели или ся чували за много-полезна-та книгъ, издадена на Българскы подъ име *Духесловіе* и общеприятна почти по всички Българіѣ. Тази книга е съчинена отъ тогози учителя, и показва извъреднѣ-тъ неговъ искуство въ обясняваніе-то на умствени прѣдмети, што да може осы годнишо дѣте лесно да ги разужѣва.

сиромашко дѣте много грозно обличено, по съ отворены и свѣтлы очи, и му рекло: Г-не, можете ли да ми кажете дѣ да намѣришь человекъ, който иска момче да му слугува, а той да го учи да чете?

На кого си ты момче? Дѣ живѣешь?

Изнамъ родители и сега побѣгнхъ отъ мѣсто-то дѣто ми тури община-та градска, (Сиромашкий Домъ, *Исла-хане*) защото тамъ ма каратъ да работъ, но не ми даватъ да ся учъ да четъ.

Г-нъ Галлоде ся споразумѣлъ съ община-тъ и зѣлъ момче-то при себе си. Момче-то скоро ся научило да чете, но не само това; чрѣзъ вѣрность-тъ си, истиннолюбие-то си и прилежаніе-то си, сполучило да спечели довѣріе-то на всички които го познавали. Благодаритель-тъ му далъ му дозволеніе да употребява неговы-тъ книги, и момче-то като изпълнявало вѣрно слугуваніе-то си, намѣрвало доста врѣме за четеніе и придобываніе на полезны наукы. Подиръ врѣме, понеже уещало колко е желано вѣщо человекъ да знае нѣкакво художество за да може всякога и всякъдѣ да ся прѣнѣтава отъ свои-тъ трудове, съсъ изволеніе-то на благодѣтеля си, отишло при единъ столаръ (дограмаджія) и станало ученикъ на това художество. И тамъ като работило, всички-тъ му сътрудници го хваляли за благоправіе-то му и за прилежаніе-то му. Господарь-тъ му далъ му една малка стаицъ само за него да тура книги-тъ си, и праздно-то му врѣме ся употребявало въ слѣдуваніе-то на любимы-тъ му науки. Съ тойзи начинъ Георгій, така го выкали, спечелилъ едно добро понятіе отъ разны математически науки и при това още научилъ и Французскій-тъ языкъ. Слѣдъ нѣколко врѣме той свѣдѣлъ една вечеръ на трѣпезъ-тъ на господарь-тъ си и вечерилъ съ фамилия-тъ заедно, и въ разговоръ-тъ той реклъ изведнѣжъ, знаете ли че ма ся ще да отидѣ въ Франціѣ?

На Франціѣ ли да отидѣшь? извикалъ господарь-тъ, смаялъ дѣто най любезный-тъ и най полезный-тъ му работникъ да е станалъ незадоволенъ отъ нѣкаква причинъ. "Отъ дѣ ти е дошло на уль-тъ таквозъ вѣщо? Георгій отговорилъ, "Утрѣ вечеръ да поканите на гостиѣ Г. Галлоде, и тогазы ще ви расправѣмъ всичко.

И така на другий-тъ день повикали Г-на Галлоде на вечерѣх-тъ, и Георгій извадилъ нѣколко рѣкописи Английскы и Френскы и объявилъ защо е поискалъ да отидѣ въ Франціѣ.

"Въ врѣме-то на Наполеона, реклъ той, Французско-то правителство обнародвало че ще ся даде една голѣма награда на тогозы който ще изнамери най лесный-тъ и най съвършенный-тъ способъ за измѣрваніе-то на равны повърхности. Тази награда никой още не е зѣлъ, а пакъ азъ намѣрахъ правило-то което ся иска."

Слѣдъ туй той доказалъ на благодѣтельный-тъ си пріятель новонамѣренъ-тъ си методъ, и той като ся убѣдилъ за полезность-тъ на туй изобрѣтеніе, намѣрилъ срѣдство за да го проводи въ Франціѣ. Снабденъ съ прѣпорачителны писма до Г. Кассъ който въ туй врѣме былъ Американскій посланикъ при Французскій-тъ дворъ, Георгій отишелъ на Парижъ и посланикъ-тъ го прѣдставилъ прѣдъ Н. В. Луи Филиппа който былъ по онова врѣме на Френскій-тъ прѣстолъ, и тамъ въ присѣтствіе-то на него и на чужды-тъ посланници и на нѣколцина отъ най учены-тъ Паризяне тойзи момъкъ доказалъ задатъкъ-тъ си на съвършенно-то благодареніе на всички-тъ. Пріелъ награда-тъ отъ толкозы врѣме обещанъ, и царь-тъ му далъ още нѣколко добры дарове.

Той зѣлъ отъ тамъ писма прѣпорачителны та отишелъ на Англиѣ и тамъ пріелъ една подобна награда отъ Английско-то Научно дружество, и ся върнулъ на отечество-то си. Скоро слѣдъ пристигваніе-то му, ето, дошло му своерѣчно едно писмо отъ Н. П. В. Николая царь-тъ Россійскій, който като чулъ отъ посланикъ-тъ си въ Парижъ за него, поканилъ го да дойде и да живѣе въ Санктъ-Петербургъ, и му иршилъ довольно пары за разлоскы въ патуваніе-то му.

Въ лѣто 1832 Георгій Вилсонъ былъ профессоръ на математически науки въ университетъ-тъ въ Санктъ-Петербургъ подъ особно-то покровительство на Императора Николая.

Мораль-тъ или урокъ-тъ отъ тѣзи истинны исторіѣ е това. Никой да ся не отчаюва и да не каже, "Азъ като съмъ

спромахъ, какъ могъ да ся науча? Пакъ никой да не прѣзира художественны-тъ заниманія, и да не мысли че който нека да стане ученъ человекъ не бива съ рѣцѣ да работи, или че има нѣщо должно или унизително въ работѣ-тъ на художникъ-тъ. Да испитами исторіѣ-та на най учены-тъ мъжѣ които най много сж ползували свѣта чрѣзъ учение-то си, и ще намѣримъ че повече-то отъ тѣхъ поне въ млади-тъ си години сж работили съ рѣцѣ-тъ си въ нѣкое художество. Како е тѣй, чуешъ ли *шраче*, не дѣй ся срамува нито отъ прѣсинакъ-тъ си нито отъ книги-тъ. Работи честно и съ присърдце за господарь-тъ си, и имай за другари добры книги.

СЪВѢТИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ЗДРАВІЕ-ТО.

Мнозина человекѣ имать нѣкакъж наклонность къмъ болести-тъ на *сърдце-то*; сирѣчь като *дамъж*, или поспирание-то на кръвь-та, или устремленіе-то на кръвь-та къмъ главѣ-та, или хрыбканіе на сърдце-то.

Такъизи сж длъжни да внимають добръ на навъкиновенія-та си въ животѣ-тъ и строго да отбѣгивають отъ всякой видъ распаленіе или вышемѣрно уморяваніе. Вызваненъ гнѣвъ или страхъ, трагическы театралны прѣдставленія, мятежны събранія, гледаніе-то на пожаръ или военно сраженіе, и пїаніе-то на духовныгъ питія сж за тѣхъ много опасны нѣща, и чрѣзъ тѣзи причини често ся случавъ внезапна смърть. Редовенъ, умѣренъ, тихъ животъ, и отбѣгиваніе отъ тѣзи распалителны и смутителны причини, опазватъ человекѣ отъ тѣзи нападенія, и по нѣкогажъ отмахнуватъ болести тѣ които сж почналы вече да дѣйсвувать.

Онѣзи които имать наклонность къмъ градны-тъ болести, които лесно постивають и хваца ги кашлица и ги ослабавъ, трѣба да внимають добръ на *чистотѣ-та* на въздухъ-тъ шо дыхатъ; да не спягъ въ стѣжъ дѣто слънце-то не грѣе дена, и колкото е възможно да ся упражняватъ вѣнъ на отвореный-тъ въздухъ. Нека навъкнуватъ да държатъ нѣщи-тъ си назадъ, щото градны-тъ да ся издадени и разширены и така бѣ-

лы-тъ дробы да имать мѣсто за по свободно дѣйствиваніе.

Чудно е наистинѣ, колко добры слѣдствія сж произлѣзвали отъ нѣкаквы тѣлесны движенія съ постоянство испослѣдувани за тѣзи цѣль. Виждали смы такъизи за които лѣкари-тъ сж казвали че охтика-та ги е хванѣла и които сж были много слабы, по като слѣдували три мѣсецы наредъ съ тѣзи тѣлесны движенія всякъ сутринъ щомъ ставали отъ легло-то, слѣдъ туй врѣме сила-та имъ ся е върнѣла, охота-та имъ ся усилила, и дѣто е по удивително, снагата имъ прѣзъ градны-тъ ся е разширила два или три прѣста на мѣрка-тъ и сж уздравили безъ да сж пили цѣрове. Въ другъ единъ брой ще изложимъ нѣколко отъ тѣзи движенія и тѣлесны упражненія за ползъ на онѣзи които желають да ги опытагъ. Особено добръ сж за ученицы-тъ и за писари-тъ които споредъ заниманія-та си много сѣдять на гърбени при трѣпезѣ-тъ и така стѣсняватъ имъ ся градны-тъ, и бѣлы-тъ дробове като нѣматъ мѣсто за распущаніе не могатъ да дѣйствувать напълно, и така кръвь-та които ся донося въ жилы-тъ не ся очищава и враца ся нечиста въ тѣло-то и всичко-то тѣло страдае отъ тѣзи нечистотѣ, додѣ най сѣгнѣ клеткы-тъ (станчкы-тъ) въ бѣлы-тъ дробове малко по малко ся пѣлнѣть отъ едно чуждо вещество и ставатъ гнойны пѣкы; дробове-тъ гниють и человекъ-тъ умира, и болестъ-та ся казва *охтика*.

ДВѢ-ТѢ СЛЪНЦА.

Единъ безвѣрникъ человекъ попыгалъ съ присмѣхъ единъжъ сътрудникъ-тъ си който былъ набоженъ человекъ: “Какъ ползъ има тойзи който вѣрва, койкто нѣма и онзи който не вѣрва въ нищо? Гледай на мене за прихѣръ: Ето тойзи прѣсвѣтъ лѣтенъ день, слънце-то свѣти за мене, който съмъ безвѣрникъ, колкото за най благочестивый-тъ христїанинъ. Каква разлика има?”

“Така е, отговорилъ другарь-тъ му: по Христїанинъ-тъ има *два слънца*, едно което свѣти на небо-то, и друго което свѣти въ сърдце-то му.”

Горѣизложена-та картина прѣдставлява какъ ся ловятъ тѣзи морскы чудовища, които ся наричатъ *кытове*. Читатели-тѣ които иматъ отъ Зорницѣ-тѣ Год. 5 брой 4-ый ще намѣрятъ тамъ по пространно извѣстіе върхъ този прѣдметъ.

Открытие-то на каменомасло-то, което като ся прѣфинува става керосинъ (газъ) и е вѣзло въ толкозъ общо употребленіе за гореніе въ кандила, прѣкратило е не малко печалбѣ-тѣ които съ имали тѣзи кытоловцы прѣди нѣколко години. Но при всичко туй много кораби трѣгватъ всякъ години отъ Американскы-тѣ пристанища, както и отъ Английскы и отъ Норвегійскы и други мѣста за сѣверны-тѣ морета съ тѣзи цѣль. Обыкновенно-то време на отсъствие-то имъ е три години, но като иматъ добръ сполукъ както иматъ тѣзи които съ въ тѣзи картинкѣ прѣдставены, по скоро ще могатъ да ся върнатъ.

Тойзи които стои въ прѣдницѣ-тѣ на лодкѣ-тѣ и държи сулицѣ-тѣ да удари кытъ-тѣ, както и онъ който стои отъ задъ и държи лопатѣ-тѣ, и на двама-та трѣба крѣпка ръка и бързо око; защото онзи кытъ съ едно маханіе на онѣзъ опашкѣ спазва лодкѣ-тѣ имъ ако ся не потеглятъ назадъ щомъ ся отпусне сулица-та отъ ръка-та.

ЧЕТЕНІЕ ЗА МОМЫ-ТѢ.

Житіе-то на Г-жеж Анна Моръ.

Господка Анна Моръ ся е родила въ лѣто 1745 въ Стентонъ, Английскы. Баща ѣ бѣше приялъ едно добро ученіе съ намѣреніе да встъпи въ священническы-тѣ чинъ, но едно промѣненіе на обстоятелства-та му отвърнало го отъ това поприще, и той станалъ учитель, и съ икономійскы можалъ да ся прѣпитавя почтенно. Майка ѣ была дъщеря на единъ простъ земледѣлецъ, и слѣдовательно ученіе-то ѣ было малко; но благеразуміе-то ѣ, здраво-то ѣ разсужданіе и дѣ-

КЫТОЛОВСТВО.

ятелность-та ѣ съ който внимавала на навъкиувенія-та на дѣца-та си много спомогали на тѣхнѣ-тѣ сполукъ и тѣхно-то бѣличіе.

Малка-та Анна когато была въ дѣтинскы си вѣзраст показвала голѣмо остроуміе съединено съ голѣмъ жедность за наукъ. Отъ слушаніе-то на уроцы-тѣ на сестры-тѣ си тя научила да чете както была само на три години. На осем години като была любимо-то ѣ заниманіе было да пыта бащѣ си за Древны-тѣ исторійскы. Сѣдѣла на колѣно-то на чадолубивый-тѣ си бащѣ, малка-та мома слушала съ неуморимъ ревность за Еллинскы-тѣ и Римлянскы-тѣ революція и за разны-тѣ събытія въ исторійскы-тѣ на древни-тѣ и на нынѣшни-тѣ народы. Той ѣ научилъ и на Латинскы языкъ и на Математикѣ, и толкозъ исполнскы успѣхъ показала, щото той ся уплѣшилъ да не бы умѣ-тѣ ѣ съсвѣтъ да ся отклони отъ особны-тѣ длѣжности на женскы-тѣ полъ и така да стане съсвѣтъ неспособна да управява къщѣ, и за туй прѣстаналъ отъ да ѣ прѣподава; но тя слѣдвала сама и прочела классическы-тѣ латинскы писатели.

Още отъ дѣтинскы си вѣзраст много обычала да намѣри малко хартійскы за писаніе и за ѣ покрыва съ свои-тѣ съчиненія или стихотворенія. По голѣма-та ѣ сестра ходила въ училище-то и устно расказувала на Аннѣ уроцы-тѣ които

слушала въ училище-то. Когато Анна
была на дванадесет години три-тъ и
по голѣмы сестры отвориши въ градъ
Бристолъ пансионъ за дѣвойки и приели
и ней да слѣдва науки-тъ си подъ тѣ-
хвъ-тъ сестринъ грижъ. Най голѣма-та
отъ тѣзи сестры была двадесетъ годишна
дѣвойка, но съ толкозъ способность и
прилѣжаніе управлявали училище-то що-
то училище-то имъ сингилло на голѣмъ
почетъ. Въ туй училище тя слѣдвала да
развива онзи богобоязливый-тъ характеръ
и онѣзи доблестны качесува на умъ-тъ,
които имали основъ въ благочестивы-тъ
поставленія на родители-тъ ѿ.

(Слѣдува)

ТРИМА-ТА БРАТІЯ.

Единъ богатъ человекъ раздавалъ и-
мощь-тъ си на трима-та си сынове; по-
слѣ като му оставялъ единъ діамантъ
(ялмазъ) склюпочиенъ, той имъ рекъ :
Патувайте до едно врѣме и послѣ ела-
те пакъ и ще даятъ діамантъ-тъ на то-
гози отъ васъ който е вършилъ най бла-
городно дѣло. Когато ся вършили отъ
патуваніе-то си, баща-та помыталъ най
голѣмый-тъ си сынъ : "Ты какво на-
прави?"

Той отговорилъ : "Единъ страненъ че-
ловѣкъ повѣрилъ бѣше на мене едно
скровище безъ да го знае никой. Въз-
можно бѣше да задържъ скровище-то
за себе си, но прѣдадохъ го честно на
человѣка на първо-то му исканіе."

"Това е само едно справедливо дѣло,"
отговорилъ баща-та, "и ако бѣ задър-
жалъ ты това скровище, станялъ бы
крадецъ."

Вторый-тъ сынъ рекъ : "Азъ ся на-
мѣрвахъ по край една вода когато едно
дѣте падна вътрѣ и щѣше да ся удави,
но азъ го избавихъ." "Нѣма нищо твър-
дѣ благородно въ това," рекъ баща-та,
"това е дѣло което само отъ человѣ-
щия ся изыскува."

Третый-тъ сынъ пристѣпилъ и смрен-
но казалъ : "Имахъ единъ врагъ смър-
тенъ. Намѣрвахъ го единъ день заспалъ
по брѣгъ-тъ на една пропасть. Събу-
дихъ го тихо и му показахъ опасность-
тъ на който бѣше изложенъ."

"Его панствия благородно дѣло, рекъ

баща-та : На ти діамантъ-тъ, защото
право надлежи на тебе."

ГРИНЛАНДИЯ.

Гринландія (Зелена земя) е простра-
ненъ островъ кѣтъ сѣверовъсточны-тъ
приморія на Сѣвернѣхъ Америкѣ ; а лежи
въ ледовитый-тъ поясъ и деветъ мѣсе-
ца цѣлы земля-та ѿ е покрита съ дъл-
бокъ снѣгъ, а още и въ само-то лѣто
прозябеніе-то ся ограничава само въ мал-
ко бурявъ и хврасіе.

Открытъ былъ този островъ около 1000
годинъ прѣди Христа отъ нѣкого си жи-
теля отъ островъ Исландіяхъ, който за-
ради убійство побѣгналъ отъ отечество-
то си, и слѣдъ малко като ся върнулъ
въ отечество-то си казалъ на съотече-
ственници-тъ си новъ-тъ земѣ че была
хубавъ, покрита отъ гъстацы и всичкы-
тъ пѣляхъ съсъ зеленице. Туй прѣкло-
нило мнозина да ся прѣселатъ въ нейъ,
по надежды-тъ нѣтъ естествоно ся из-
лъгали.

Жители-тъ туземци на Гринландіяхъ сѣхъ
отъ Монголско-то племе и ся именува-
тъ съ общо-то име на всички-тъ жители въ
заледены-тъ области. Ескиме. Тѣ сѣхъ
малко и живѣять при крайморія-та.

Двѣ врѣмена въ година-тъ има въ
Гринландіяхъ, зима или врѣме на ледъ, и
лѣто или не ледъ, ако и прѣзъ лѣто-то
снѣгъ-тъ и ледъ-тъ и да не липсува-тъ.

Колимы-тъ си за зимъ правятъ отъ
голѣмы парчета отъ ледъ и снѣгъ и из-
вѣрѣ ги покрива-тъ съсъ хврасіе и
мѣхъ. Прозорци-тъ които сѣхъ потрібны
и за конины, залѣпени сѣхъ съсъ сухи
рыбны чрѣва, които употрѣбаватъ вмѣ-
сто хартии.

Огнище-то си правятъ въ сръбъ ко-
либъ-тъ и надъ огнище-то висн котелъ
въ който варятъ ястиѣ-то си. Въ сръбъ
колибъ-тъ висн свѣтлинкѣ, въ който
горятъ рыбены мастъ. Врата-та сѣхъ тол-
козъ виски, щото входящій-тъ е прину-
денъ да пѣлзи за да влѣзе вътрѣ.

Лѣтно врѣме живѣять въ шатры на-
правены отъ кожи и приличатъ на ю-
лафы. Жители-тъ сѣхъ малотѣлесны и тѣл-
сти, и не живѣять много години. По-
вече-то отъ тѣхъ умира-тъ въ оточе-
скѣ и дѣтискѣ възраст. Иматъ ни-
какво понятіе отъ лѣкарство, а влѣсго

лѣкари употрѣбаватъ священницы-тѣ или вражари-тѣ си, които баѣтъ надъ болны-тѣ иѣкавы рѣчи чрѣзь които вѣрватъ че ся исцѣлаватъ.

Облѣкло-то имъ е отъ кожи; а храна-та имъ отъ рыбѣ, зайцы и разны птицы които убиватъ лѣтно врѣме и вардятъ ги у влагалаца за зимѣсь. Работа-та имъ е само ловъ-тъ и рыболовство-то; но кога е зима-та дълга и тежка тѣлятъ отъ гладъ а често и умрять отъ гладъ.

Куче-то е само-то домашно животно въ Греландіѣ; учатъ го да влаци по ледъ-тъ шайлы-тѣ имъ съ които правятъ дѣлгы и прѣмѣждны пътуванія. Правн-тѣ на Греландійцы-тѣ сѣ много лоши: а вѣроисповѣданіе-то имъ състои само въ иѣкавы суевѣрія. — За Бога иматъ иѣкаво понятіе.

Прѣди 110 годинѣ двама млади христіани които были отъ дружество-то на Моравійскы-тѣ братія рѣшили да идѣтъ тамо за да проповѣдаютъ Христа на онѣзи дивыя челоувѣцы: прѣпятствія-та отъ климатъ-тъ, отъ языкъ-тъ, отъ правы-тѣ и прч. были голѣмы, но любовь-та Христова побѣдила всичко и най сетнѣ завѣршили да прѣведѣтъ Свято-то Писаніе по языкъ-тъ на Греландійцы-тѣ като съставили буквы и вѣвели Христіанство-то помежду имъ. Сега има много черквы въ които служатъ на Христіанскаго Бога много тысящи челоувѣцы, които иѣкога сѣ были въ диво и варварско състояніе.

ЕВАНГЕЛЕ-ТО.

Евангеліе-то има Божественно происхожденіе, — то е слово Божіе открито на челоувѣцы-тѣ. Вліяніе-то му е двойно.

1.) Пользува въ тойзи животъ, защото е основаніе на надеждѣ-тъ на грѣшны-тѣ, очистиува нравы-тѣ, укротява пристрастія-та, истинчува всякавы народы по скоро и по сѣ голѣмъ сполукъ отъ всякъ системѣ политическѣ или образователнѣ, както е ставало другий път и става всякой день явно между дивы-тѣ племена които сѣ были челоувѣкядцы, но сега пригрѣцатъ Христіанство-то; то дава дързновение и топли обработваніе-то на науки-тѣ и е най добръ и най прилѣпителенъ тѣхенъ другарь.

2.) Прѣдуготовя челоувѣка да наслѣди бѣдѣщее-то блаженство. Сила е и мудрость Божія за спасеніе на всякого който вѣрва. За тѣзи думы и защото Христосъ зарѣчва, всякой Христіанинъ е длженъ да има Евангеліе, да го прочита, да го прѣговаря и да слуша онуй що учи Евангеліе-то, и да ся старае съ дуиж и съ дѣло да го прѣподаде по свѣтъ-тъ: най много дѣца-та и млада-тѣ имать голѣмъ печалбѣ да исправятъ това да имъ е правило на поведеніе-то и на вѣрж-тѣ имъ, ако искатъ да живѣтъ добръ и полезно на този свѣтъ, и да ся приготвятъ по добръ за бѣдѣщій-тъ.

ХРИСТОСЪ ЩЕ МИ БѢДЕ ДРУГАРЬ.

Тате, едикъ сутринѣ едно момиче на петъ годинѣ, което было тежко болно, рекло на бащѣ си който сѣдѣлъ при възглавницѣ-тѣ му наскърбенъ. Тате, да ли мысли лѣкарь-тъ че ще умрѣ?

Това питаніе ако и да расклатило твърдѣ сердце-то на бащѣ-тѣ, съ всичко туй, виѣето да стори както общо правятъ днесъ родители-тѣ и родины-тѣ, и сами-тѣ още лѣкари на болны-тѣ, казалъ на майкѣ-тѣ си дщериѣ съ дълбокъ скърбъ истинѣ-тѣ. Извѣстіе-то че щѣла да умре произвело изъ начало трепеть на малко-то момиче, защото помислило пѣрсть-тѣ и студены-тѣ гробъ въ който видѣло да заравятъ мѣрты-тѣ; и слѣдъ едно малко замѣчваніе, рекло: Гробъ-тъ ся гледа, тате, много тъменъ! Не щешъ ли да ми станешъ другарь въ него?

Ика-та мыница на бащѣ-тѣ, на който имало обычай да ся облѣга малко-то момиче, виждала му ся крѣпкъ вардачь отъ всякаво устрѣшаваніе и бѣдѣ. Но баща-та съ гласъ задавенъ отъ хлипаніе казалъ ѣ че не ще може да ѣ ставе другарь въ гробъ-тъ додѣ го не повыка Господь. Като е тѣй, тате рекло момиче-то, не оставишь ли поне мамѣ да дойде съ мене въ гробъ-тъ?

Бѣдно-то момиче, ако можеше да сложи главь-тѣ си на грѣды-тѣ на майкѣ-тѣ си майкѣ, не бы ся бояло нито отъ студены-тѣ и тъмны-тѣ гробъ; но този отвѣтъ излѣзлъ съ охканіе изъ устны-тѣ на скърбны-тѣ бащѣ.

Тогачъ малко-то момиче ся завърнало

къмъ стѣнж-тъ и плакало; защото ни майка му ни баща му не можахъ да го придружатъ. А що да стори? какъ да влѣзе въ онзи гробъ и да прѣмине тъмный-тъ долъ на смърть-тъ? Недоумѣние-то и не държало много, — защото научена была още отъ когато хванѣла да хортува, че Исусъ Христосъ е най добрый-тъ пріятель на дѣца-та, по добръ и отъ самы-тъ нѣтъ родители и доволенъ да избавя, и най вече кога ся найѣрва челоуѣкъ въ слабость, всища конто при бѣгнуватъ къмъ него, и съ очи-тъ на вѣрж-тъ поглеждало къмъ него и ся на сърдчию; а като ся обърнало къмъ баща си, рекло, Тате, гробъ-тъ не е сега толкозъ тъменъ, Исусъ Христосъ ще ми бѣде другарь!

Мили мои дѣца, гледайте да подражате примѣръ-тъ на туй малко момиче и въѣрѣте души-тъ си на Христа: а вы бащи и вы майки, на конто прѣдъ очи-тъ вѣролно да ся яви този малкъ анекдотъ, възпитавайте челядь-тъ си чрѣзъ Свято-то Писаніе, што кога дойде страшный-тъ часъ на смърть-тъ, и гробъ-тъ ся види на тѣхъ студень и тъмень, и вы не можете да имъ помогнете, да ся обърнатъ къмъ Христа съ вѣрж и да рекатъ като малко-то момиче, "Гробъ-тъ не е сега тъмень, защото Христосъ ще ми бѣде другарь."

АМАЗОНЪ.

Така ся выка рѣка-та която тече въ Южнѣ Америкѣ. Тази рѣка е най голѣма която истича отъ Андскы-тъ планины и тече отъ западъ къмъ истокъ, и като прѣминува прѣзъ срѣдъ Южнѣ Америкѣ излива ся въ Атлантический-тъ океанъ, на 50 градуса западнѣ дѣж.

Дѣжина-та на тази рѣка е 4,000 м. а широчина-та на устие-то и е 96 мил. и напоява една область която е по широка отъ два милиона четвероужьны мили. (Единъ миль държи отъ четвъртъ часть повече).

До 2,200 миль могутъ да плавать голѣми кораби въ тѣзи рѣкѣ въ койшто ся изливатъ още 200 рѣкы и тѣ плавателны, отъ които едни сж отъ 500 миль по дългы. Толкозъ бързо е теченіе-то на тѣзи рѣкѣ, што отъбьска морскѣ-тъ водѣ около 30 миль отъ устие-то си.

СТИХОТВОРЕНІЕ.

ИСУСОВЫЙ МИРЬ.

1.

Кога си грѣхове-тъ азъ смыслихъ
Най зълъ болѣжъ и мѣка мя обзѣ:
Но щомъ Любезный Спасъ си припомнихъ,
Душа-та ми блаженъ покой пріе.

2.

Ето Господній-тъ прѣсвятъ законъ
Вѣрхъ менъ прѣстѣпникъ страшно ся яри.
Но ето Спасъ уирѣ; и него Онъ
Съсъ крестикъ смърть най точно испълни.

3.

Разгнѣванъ Богъ на съдний столъ сѣди:
Туй азъ смыслихъ съ трепетъ ся покрхъ.
Исусъ мя съ Бога чудно примири
И тѣй азъ миръ прѣславенъ придобихъ.

4.

Ето и Адекий огнь негасимъ
Попала все у грѣхъ омрѣсено.
Увы! Но ето азъ съмъ невѣрливъ;
Исусъ мя спасе най тържественно.

5.

Отчаянъ азъ подъ най свирепъ хомотъ
Злощастенъ скытникъ бѣхъ поробенъ въ грѣхъ.
Исусъ е пѣлъ къмъ истинский животъ,
Тозъ гласъ захухъ азъ отъ Голготскій вѣрхъ.

6.

О! какъ съмъ азъ съ прѣславенъ миръ снабденъ!
Омытъ съ прѣчистѣ-тъ Христовѣ кръвъ,
Съсъ радость Нему ще съмъ посвященъ,
На тозъ безбоженъ свѣтъ и въ вѣкъ вѣковъ.

Ив. А. Т.

Зорница-та ся издава всякой мѣсець. Цѣна-та на годишно-то спомоществованіе е,

За Париградъ . . . . . гр. 5 ср.

За на выкъ съ пошк . . . . . " 10 "

Писма-та и спомоществованія-та да ся отправятъ до Г-на А. Л. Лонгъ редактора, въ Ц-градъ Дзамлѣ-ханъ, или въ Перѣ, Куле-капусу N-о 4.

*Въ печатницѣ-тъ на А. Минасіана
у Дзамлѣ-ханъ.*